

Rega Research P3 i RB300

arsen katić

U svijetu gramofona lako se postaje star, ali se teško zastarijeva. Naime, ako konstruktori već u početku donesu mali broj pogrešnih odluka, veliki su izgledi da će model i ostati "zamrznut" u vremenu. Rega Planar 3 prvi je put proizveden 1977. godine i uspješno naglašava profil tvrtke čija je najvažnija značajka odlična ravnoteža između cijene i kvalitete.

Doduše, cijena Reginog P3 gramofona ne nalazi se u situaciji slobodnog pada poput današnjih proizvoda visokih tehnologija, ali se, s druge strane, razvoj itekako osjeća u osnovnom dizajnu gramofona.

To se posebno odnosi na pojavu čuvene ručke RB300 1983. godine. P3 se postepeno redefinirao tijekom niza godina uz pomoć čvrste tradicije i progresivnog unaprijeđenja usporednog s razvojem materijala, čime je sačuvana i "taktilna" veza s kupcima. Masa šasije izuzetno je mala zbog upotrebe laminata mikrovlakana i fenolne smole, koja služi kao vezivo i doprinosi visokoj mehaničkoj otpornosti, rigidnosti i strukturalnom integritetu. Regin P3 gramofon koristi iznimno kvalitetan sinkroni motor koji je moguće naći i u znatno skupljim gramofonima. Motor, koji je kod gramofona najveći izvor šuma, reguliran je pomoću novo razvijenog elektronskog sklopa, čime su uvelike prigušene vibracije. Tanjur je povećane mase i ručno izrađen iz posebnog stakla debljine 13 mm. Zbog upotrijebljenog materijala tanjur gotovo da i nema problema s rezonancijama, a staklo osim toga umanjuje i utjecaj povratne akustičke sprege i statičkog elektriciteta, te doprinosi atraktivnom izgledu gramofona. Poklopac je kvalitetan, dobro "sjeda" i uspješno doprinosi dizajnu gramofona, koji vuče manirizam forme iz ranijih dana. Determinante za određivanje aerodinamičnog izgleda kućišta su pokret i brzina, što je u dizajnu danas vrlo raširena pojava i više ne izaziva poseban interes. Testirani gramofon je bio u uobičajenom "safari" stilu s kamuflažnim bojama. Ponudeni raspon od čak osam boja zadovoljit će i naj-probirljivije tržište i pružiti kolekcionarima dodatan razlog za sakupljanje jer je P3 jedini Regin model koji se može kupiti u svim tim različitim bojama. Gramofon treba, zbog minimalne suspenzije koja se provodi pomoću tri gumenja "čepa", što je više moguće izolirati od vibracija, a zamjerke se mogu dati i glede odsustva uzemljenja i nemogućnosti podešavanja VTA RB300 ručke. Test je proveden s Benz Micro Ace zvučnicom.

OD PITANJA PREMA ODGOVORIMA

Ako bih redom ocjenjivao bitne akustičke značajke instrumenata, Rega bi nesumnjivo imala uspjeha u svim tim pojedinostima. P3 pruža svima razumljiv zvuk u kojem malo što promakne. Nešto zamrlianih rubova opaža se u općoj zvučnoj slici, a nakon što to i zamijetite, teško da ćete to dalje primjećivati kao veću smetnju. Vrlo brzo P3 zainteresira i informira slušatelja, pa se te mane isto tako brzo zaborave. Gudači su vrlo lijepi, a limeni puhači ugodni. Vrtinja nije savršeno mirna, pa se uz uobičajene šumove mora priznati kako pozadina i nije sasvim tamna. Ponekad se može čuti i ponešto niskofrekventnog šuma (*rubble*). Glazba je, međutim, bila tako dobro i uvjerljivo prezentirana da bi se u njoj moglo uživati i uz nešto veći šum. Ne morate se bojati praznih mjesta tijekom reprodukcije. Zvuk je možda pomalo suh i harmonijski nepotpun, s odsustvom "plemenitosti" koja krase (skupe) referentne gramofone. No, sve izgleda otprilike onako kako bismo to željeli čuti od dobrog gramofona. Tonovi instrumenata "odjekuju" dovoljno dugo iako ne i do onih najtiših zamiranja zvuka koji do kraja razotkrivaju ambijent snimke, a pojedini instrumenti pri tome ipak nisu do kraja razdvojeni svojim svojstvenim zvučnim aurama. Pretpranost ili kamufliranost prostora stoga je povremeno

primjetna. Najbolji dojam ostavljaju udaraljke i drveni puhači. Tako su drveni puhači u Ravelovom "La Valse" (Paray, Detroit Symphony, Mercury Living Presence SR90313A) glatki, gipki i s lakoćom oblikovani, što govori o potpunom odsustvu zrnitosti koja usporava protok glazbe i raspoznavanje karakterističnih boja – to je i inače jedna od najvećih prednosti analogije u odnosu na digitaliju. Puhači izgledaju prirodno, bili su uglavnom čisti i čvrsto smješteni na mjesto odakle se lako predstavljaju. Kod javljanja ili "izlaska" iz orkestra timbralno su posve uvjerljivi. Redovi gudača nisu do kraja razvijeni i ako se promatraju teksturama prepuna mjesta kompozicija rubovi su im ipak donekle neodređeni. Kako se tada instrumenti ne održavaju uvijek na jednom te istom sigurnom mjestu, granice reproduciranog "prepunjenog" polja su lagano razmazane. P3 ih privlači prema naprijed uspijevajući održavati kretanje u skladu s glazbom. Kad dinamika dosegne najveće vrijednosti, instrumenti ne prodiru na pojedinim mjestima jer su nedovoljno osvijetljeni i transparentni. Kad treba "prikupljati" težinu nadolazećih zvukova, nešto dubokotonske energije se prelijeva. Bas svojim kretanjem u kompliciranim manevrima opominje. Poželio sam čišći i čvršći, ali i puniji bas. Čela su unatoč toj karakteristici bila ugodna i izražajna uz prisustvo tek laganog "gutanja" detalja. Prijemljive i bogate sekvencije vrlo su stimulirajuće, a tonski kontrasti su odlični bez obzira

Snaga analogne reprodukcije s P3 ne nalazi se u pojedinim točkama ili markerima, već u nenametljivosti, laganim promjenama boja, njihovom točnom obnavljanju i nijansiranjima dinamike.

na povremeno smanjenu strukturalnu čistoću i transparentnost. Uvjerljivo prikupljanje i "sklapanje" informacija različitih dijelova glazbe onemogućuje lažne teksture, lažne boje ili lažne uzorke, česte kod digitalnih uređaja. Kako smo već napomenuli, prostor je uvjerljivo prikazan i vrlo dobrog fokusa, ali u nešto smanjenoj skali i jedino na njegovim krajnjim rubovima gramofon gubi nešto od svog inače odličnog fokusa pojedinih izvodača. P3 prezentira ugodan i prostran ambijent, ali vas on nikada ne prevari uvjerljivošću akustike prostora na način kako to čine i mogu samo oni najbolji. Nekoliko uhvaćenih značajki što čine "lica" glazbala, npr. flaute ili harfe, vrlo su izražajna, a P3 posjeduje jedinstvenu atmosferu i uhu vrlo ugodan i lijep kontekst. Ako biste me pitali ima li još nešto što bi P3 trebao pružiti, poželio bih prozračnije okruženje s više živosti i detalja u visokotonskom području, kao i pravilnosti u prostornom rasporedu instrumenata. Gramofon stvara svojevrstni prostorni koridor koji dozvoljava prijenos i osvjetljavanje boja po cijeloj dužini, što čini vrlo povoljnu značajku zvuka. Sredina posjeduje lijepe i izražajne boje, a gramofon nikada ne komplicira stvari. Komplementima boja i tekstura P3 izbjegava singularnu karakterizaciju i predstavlja neku vrstu olakšanja nakon slušanja CD reproduktora. Naravno, današnji ponajbolji digitalni reproduktori zvuka visoke srednje klase pružaju bolju organizaciju i kontrolu glazbenih detalja, te naglašenije diferenciranu formu, ali se ukupni dojam glazbene reprodukcije s Regom još uvijek može činiti "boljim" i prirodnijim, pogotovo kada ga uskladite s dobrom zvučnikom visoke srednje klase.

Regin P3 gramofon se ne trudi predstaviti sve činjenice i prikazati se kao apsolutno uvjerljiv, ali je reprodukcija ugodna i uvjerljiva te vas može lako privući i potom zadržati vašu pažnju. Odličan primjer daje "iskrcana" vojska muških vokala, koja je razmještena i ugodna, spontana i puna, s vrlo živom i razigranom sredinom lijepih boja (Turtle Creek Chorale, Dallas Wind Symphony, RR-49). Pa ipak, prostor ne diše u visinu, a zbor je homogeniziran s nedovoljno kontrasta. U Bachovom "Musikalisches Opfer" (Linde Consort, EMI 065-43 045) bas i čembalo ponekad prostorno malo lutaju i ne prate dosljedno trag nešto tvrde flaute. Lakoća praćenja instrumenata i pomanjkanje zrnitosti na vokalima i puhačima impresioniraju i u popularnoj glazbi. Ostaje dojam dobrog ponašanja gramofona zbog impresivnih rezultata s vokalima, pogotovo pratećim, koji su odlično definirani i izražajni. Snaga analogne reprodukcije s Reginog P3 gramofona ne nalazi se u pojedinim točkama ili markerima, već u nenametljivosti, laganim promjenama boja, njihovom točnom obnavljanju i nijansiranjima dinamike.

MNOGA LICA GRAMOFONA

Uz Regu glazba se čini neformalna, upoznavajuća i opuštajuća. S druge strane, značaj akcije i aktivnosti svakog pojedinog sudionika i njihovog prepoznavanja

kroz interakciju s prostorom znatno je ispod one referentnih (čitajte: jako skupih) gramofona koji obuhvaćaju vrhunce današnje analogne reprodukcije. Kao pokušaj ilustracije uzet ću zemljopisnu kartu. Ako je mjerilo veliko, obala se na njoj čini gotovo glatkom linijom. Smanjenjem mjerila počinje se uočavati sve više nazubljena i uvala koje povećavaju ukupnu duljinu linije obale. Dodavanjem svih tih značajki na kartu povećava se složenost linije i sukladno tomu njena duljina. Prohodate li uz obalu, uočit ćete još i više malih cik-cak linija i zaobilazaka koji će umnogostručiti njenu duljinu. Šetnja uz obalu odgovara slušanju izvedbe u živo, a vrhunski analogni gramofoni daju dojam da se služimo vojnom specijalkom – gotovo sve je na njoj sjajno predočeno, ali znamo da to ipak ne može zamijeniti ugodaj šetnje. Izvršni budžetni gramofoni su pak poput odličnih autokarti koje vam pružaju učinkovito i ugodno snalaženje u prostoru. Rega P3 nesumnjivo spada u tu rijetku kategoriju, pa iako nema pretenzije referentnog gramofona – obilje detalja, veću rezoluciju, te definirani i brži zvuk, ona ipak daje vrlo ugodan i uvjerljiv zvuk koji, ako vam se sviđa, mišljenja drugih vam ne bi trebala biti važna glede "zastarjelosti" analogne tehnologije jer ovaj gramofon zaista omogućava uživanje u glazbi. Na kraju, ono što je važno, cijenite li pohvalne osobine Reginog P3 gramofona – poput izvlačenja esencije i prirodnih značajki tonova, vrlo vjerojatno se nećete niti htjeti rastati od ovoga gramofona.

VPI HW-19 Junior

arsen katic

Od gotovo samih početaka postojanja tvrtke VPI, nitko si više nije morao dosađivati pitanjem kako doći do kvalitetnog gramofona koji će u godinama koje mu predstoje moći ujedno i "odrastati". Iz potpune transparentnosti dizajna i priložene dokumentacije razvidno je kako su VPI Juniori unatoč nazivu posve zreli i dobro promišljeni proizvodi.

Glavnog konstruktora tvrtke VPI Harryja Weisfelda neprestano zaokupljaju nove ideje i zamisli, pa svako malo i iznjedri neko novo i značajno poboljšanje. To je postepen evolutivan proces koji već traje desetljećima i koji je nesumnjivo tvrtku VPI doveo do samih vrhunaca današnje analogne tehnologije. A da su mu zamisli ispravne, dokazuje činjenica što vrlo često njegovi novi proizvodi uključuju unapređenja koja svojom kvalitetom iza sebe ostavljaju i prijašnje skuplje prethodnike. No, to nije razlog da vlasnici starijih modela očajavaju jer nadogradnja na trenutnu verziju uvijek je moguća i, što je najvažnije, jednostavna. Harry Weisfeld sa svojim se idejama veže i intelektualno i emotivno, pa slijedom toga već u prvoj rečenici priložene knjižice ističe kako proizvodnja uređaja za reprodukciju zvuka s analognih ploča uključuje i znanost i umjetnost.

A sad malo više o idejama i detaljima unutar osnovnog okvira Junior projekta HW-19. Upotrijebljeni AC sinkroni motor poseban je po tomu što ga odlikuju veliki zakretni moment i vrlo male vibracije. Remenom kružnog presjeka promjera 2 mm smanjena je kontaktna površina s tanjurom i prijenos podrtavanja s motora. Akрил, od kojeg je izrađen 2,7 kg težak tanjur, iako je dvostruko lakši od stakla, odlikuju neusporedivo veća otpornost prema oštećenjima te bolja neutraliziranje vibracija. Sama šasija počiva na četiri sorbotonska cilindra čija je tvrdoća uskladena s njezinom težinom radi optimalne izolacije baze i zvučnice od specifičnih vibracija motora i akustičke povratne sprege. Mjerenjima je utvrđeno da sorboton propušta peterostruko manje vibracija od npr. gume i uz to je kao materijal iznimno stabilan i dugotrajan. Rigidna MDF subšasija debljine jednog inča ima dobro izraženo svojstvo samopriгуšenja. Kućište je napravljeno od punog hrastovog drveta, robusno je, glomazne i snažne forme, ali je i u čvrstoj, oku ugodnoj vizualnoj vezi sa tanjurom i subšasijom, od koje je odvojen malim procjepom. Takav je dizajn sada već dio identiteta VPI tvrtke koji može simbolizirati povjerenje i prestiž, pa iako nije za svačiji ukus, svakako je izuzetan. Više detalja o nadogradnjama HW-19 Juniora naći ćete u priloženim uputstvu ili na njihovim web stranicama. Navedena su poboljšanja za sve HW-19 i TNT modele. Tako se HW-19 Junior preko nove šasije, tanjura i suspenzije putem opruga može uzdići do statusa Mk III za 650 USD ili do Mk IV za 1.200 USD (u što su uz ostala poboljšanja uključeni i tanjur i ležaj osovine iz Ariesa), a uz nadoplatu od 400 USD za SAMA (Stand Alone Motor Assembly) opciju, novi motor se montira na način sličan kao kod TNT modela – ispod subšasije, pa se time potpuno izbjegava bilo kakav dodir s njom.

ŠTO MOŽE JUNIOR?

S Juniorom se zaista u snimkama počinje razaznavati mnogo više detalja, a i sama zvučna slika se profinjuje na razne načine. Dodavanjem tih detalja već prisutnim značajkama reprodukcije vodi ka čistoći forme, preciziranju prostornog položaja svih elemenata zvučne slike i mikrodinamike ili se čak gradi potpuno drukčiji izgled reprodukcije preko otkrivanja novih "poglavlja" prostora. Transparentnost je jasno izražena osobina Juniora i baš ništa ne "prlja" portret glazbe. Rekreacija prostora njegova je specijalnost, pri čemu opis prostora donekle podsjeća na onaj koji se čuje na mom referentnom gramofonu Oracle Delphi Mk IV. Iz iskustva mogu reći kako Oracle i VPI gramofoni dijele mnoge dobre karakteristike, što je dokaz vrhunskog dizajna od kojih uvijek

očekujete neočekivano. Za postizanje takvog senzacionalnog rezultata testirani primjerak je bio "naoružan" izvrsnom Mörch DP-6 ručkom i Van Den Hul MC 10 zvučnicom, koja je uz Benzov Ace i korištena za test. U odnosu na slušanje s tvornički preinstaliranom AudioQuest PT-6 ručkom, vidjelo se koliko znači Mörchova dotjerana i artikulirana prostorna skala, ali o tomu više u recenziji same ručke. To ujedno dokazuje i koliko je izvrsna sama platforma, koja nesumnjivo zaslužuje partnerstvo VPI-jeve nove budžet ručke. VPI je tijekom testa kontinuirano radio stvari koje zapravo ne bi "smio". Ono što mu ipak odaje cijenu i klasu lošije je "poziranje" izvođača, radi čega su im portreti izloženi s donekle jednoličnijim bojama, ali u velikom i pohvalnom prostoru. Kao nuspjava ipak ostaje promijenjeni timbar sa znakovima suhoće, te nedovoljno kondenziranim karakterističnim bojama. U odnosu na referentni Oracle, brže se gube kontrasti i zadnji trenuci čujnosti, pa ti kratki periodi gube svoju izvornu životnost. Također, izostaju vrlo precizni i odlučni uzorci dubljih frekvencija i švicarska čistoća zraka i tonova, ali to je i tako nešto po čemu je Oracle poznat. Međutim, uvijek ste svjesni pozicije i hijerarhije pojedinog instrumenta. Utjecaj na protok tonova je minimalan. Njihovo prisustvo lako ostaje u memoriji zbog odličnog rasporeda, prozračnosti i vrlo tihe pozadine, što je i inače vrlina VPI gramofona. Pozicije im također učvršćuju relativne proporcije gustoće tonova i

HW-19 Junior s pomoću *high end* ručke i zvučnice suvereno istražuje područja snimki duboko unutar zone često "zabranjene" i višestruko skupljim gramofonima, pri čemu je posebno naglašavao arhitekturu prostora snimke i tonske veze unutar same glazbe.

dovoljna čistoća prikaza. VPI nikada ne zbunjuje niti krivo vodi slušatelja putovima glazbe. Identitet se otkriva i kroz ispravne veličine mikrodinamičkih koraka. Taj nivo točnosti omogućuje svakom učesniku da prati svoju predviđenu stazu. Sve je toliko pregledno nacrtano i sa sačuvanim izražajima da se odmah lako opazi. Uskladenost volumena i stabilnost toka ne mogu se ravnodušno promatrati. Razlike u aktivnosti vokala postaje vrlo izrazite i dojmrljive (Palestrina, Choir of King's College, Willcocks, EMI 1E 053 02113). Konačna forma je određena i sa zagarantiranim integritetom. Svaki je instrument transparentan i moguć ga je lako pregledavati – kao pomoću X-zraka, uz odsutno emitiranje nepotrebnog sjaja ili lažno manipuliranje visokotonskim spektrom. Vidljivost instrumenata može biti narušena na više načina, da spomenem samo neke: varijacije u veličini instrumenata, promjene boje ili nivo šuma, no HW-19 Junior ne iskazuje te mane i pokazuje se kao odličan nositelj različitih količina i intenziteta tonova bez nepotrebnog dizajniranja koje bi restrukturiralo čitavu scenu na način drukčiji od onog zabilježenog na snimci.

Naravno, nemojte očekivati iznimnu delikatnost i monumentalnost skupljih VPI gramofona poput Ariesa koji će vam pružiti rijetku sekvenciju iskustava. No, dio iskustva one posebne vrste napetosti proizišle iz različitih kontrasta koji čine bogatstvo glazbe i više je nego dovoljan razlog za kupnju ovoga modela. Naime, uspješno čuvanje dobre i čiste glazbene naracije te odsustvo "mrtvih" prostora unutar glazbe sprječavaju mogućnost razočaranja. Naravno da prikrivanje pravih dimenzija i pružanje nepreciznosti preko prikrivenih mjesta postoje ako čujemo

referentni Oracle ili Aries. No, taj pomak u skali ne smeta jer nemate osjećaj da su glazbenici umjetnici na trapezu koji nastupaju u neodgovarajućem prostoru i bez sigurnosne mreže. Korekcija postoji, ali nema govora o bilo kakvoj kompresiji. Dimenzije i koordinate koje bi pomogle u prevodenju prema potpunom doživljaju nisu odveć daleko ako gramofonu pružite podršku vrhunske ručke i zvučnice.

Još jedan od dokaza odličnog zvuka je period privikavanja, koji je kod Juniora vrlo kratak, gotovo izbrisana. Reprodukcijska nikada nije zamorna niti biva dosadna. Gramofon ne odlikuje "strogoća" s kojom bi neprestano ukazivao na nedostatke snimki, već, naprotiv, postaje instruktivni primjer kako kroz "modeliranje" formi i pripadajućih okružja može postati magnet za uho s mnogo upečatljivih fragmenata. Bogata kolekcija izvrsno definiranih instrumenta Ravelovog "La Valse" (Paray, Detroit Symphony, Mercury Living Presence SR90313A) uz odsustvo bilo kakve konfuzije u pozicioniranju detalja ili grešaka kod postavljanja okvira s koordinatama, nijednog trena vas neće krivo voditi ili zbnuti. I progresivno povećavanje aktivnosti orkestra praćeno je bez pogrešaka. Sve se doima potpuno stabilno i s očuvanom čujnosti i najtiših instrumenata u trenucima najveće dinamike. Individualnost atmosfere i rezolucija su briljantne, posebno rezolucija violina. Jedino je timbar limenih puhača

neznatno siv ili suh, ali im to pretjerano ne umanjuje izražaj zbog prvorazrednog dinamičkog nijansiranja. Linije čistih i toplih boja, čime bi se ostvarilo još bogatije iskustvo slušanja, nisu do kraja prikazane. Vokabular koji odlikuju artikuliranost i dobra integracija postojećih boja u strukturu kompozicija osiguran je neovisno o veličini prostora i različitosti tekstura na snimkama. Sve je živo i puno, detaljno i profinjeno i uskladenih volumena, kao što se to odlično može čuti na snimci klavira i violončela u Faureovoj "Sonati" (Erato STU 70 101).

POŠTIVANJE KUPCA

Odluka o tomu kako ćemo slušati glazbu, za ozbiljnog audiofila nije površna odluka ili proces, već proističe iz potrebe za najdubljim redom i osvježavanjem duha. Govor dizajna i linija razvoja s malo kojim komponentama je tako izražena i jasna kao uz VPI uređaje. HW-19 Junior s pomoću *high end* ručke i zvučnice suvereno istražuje područja snimki duboko unutar zone često "zabranjene" i višestruko skupljim gramofonima, pri čemu je posebno naglašavao arhitekturu prostora snimke i tonske veze unutar same glazbe. Zahvaljujući tomu, ali i svojoj dugovječnosti, Junior se nesumnjivo uvrstio među ikone audioindustrije. I što reći na kraju osim jedne činjenice – neke od najzbuđljivijih stvari u analogiji danas događaju se u svijetu VPI-a. Pridružite se i vi.

Pro-Ject RPM 9

Sadašnja Češka Republika je odavna imala važno mjesto u Hrvata. To ne treba čuditi s obzirom na geografski položaj obje zemlje i zajedničko podrijetlo od prije stoljeća sedmog. No otkad su Česi pustili Germane pod svoj krov, ili je možda ipak pravilnije reći da je obrnuto, nekako ih doživljavamo puno ozbiljnije, a o podcjenjivačkim pogledima više nema govora. Ovaj put radi se o austrijskom utjecaju na odličnu češku kuhinju. Već se na debitantskim proizvodima vidjelo da je muzikalnost prije svega, i to uz više nego pristupačne cijene. Nejako integrirano pojačalo, elegantnog i decentnog izgleda, kao da je najavilo uspješne dizajnerske zahvate na gramofonima. Jedan takav uspješan analogni *setup* bio je predmetom ovog testa.

Krenimo od temelja. Gramofon počiva na tri dobro i kvalitetno osmišljene noge koje odlično guše vibracije okoline na suzoliku bazu gramofona. Pogadate, radi se o RPM 9. Devetka je svima poznata po željnom akrilnom matiranom tanjuru koji počiva na više nego solidnoj osovinu za tu cjenovnu klasu. Takvoj osovinu moralo se pribjeći zbog nešto veće mase tanjura. Akril jest lakši od standardnih materijala upotrebljivanih u toj klasi, ali Česi nisu štedjeli na materijalu, te je tako tanjur promjera 300 mm završio na 3,5 kg. Dobitak na ravnomjernosti izvedbe je neprijeporan, kao i fizikalni zakon inercije i ljepši izgled, no ostaje pitanje apsorpcije vibracija u samom tanjuru. Ipak, vjera u osovinu i nožice je prevladala. Pažnju plijeni i masivni elegantan *clamp* za priljublivanje crnog zlata na sam tanjur koji pristaje na osovinu poput rukavice. Impresivno. Sam gramofon teži imponzantnih 7,5 kg bez ijednog kilograma koji otpada na pogonsku jedinicu od cijelih 2 V. Motor je separiran od baze i poželjno je da ima svoje postolje, također odvojeno od podloge na kojoj se nalazi baza. Jedina veza između motora i tanjura na propisanoj udaljenosti jest klinasti remen i tek povremeno plastično pomagalo za odmjernu razmaka između ova dva partnera. Koliko je razmak bitan, uvjerio sam se i sam, jer pomaknuvši motor 2 mm bliže ili dalje od idealne pozicije, na zvučnicima sam dobivao ubrzanu, odnosno usporenu snimku ovih analognih plesača. Ručka koja dolazi s gramofonom također plijeni pažnju ispletom karbonskih i staklenih vlakana. Ta tehnologija upređanja zaživjela je na raznim mjestima, tako da ju možete naći i u

Pozornica je odmah zaživjela nekim novim životom. Najviše se dobilo na prostornosti i snažnijem iskazu pojedinog instrumenta, timbralnoj eksplicaciji boja gudača i puhača.

Wilson Beneschu ACT One, koji ju je među prvima upotrijebio u izradi ručke. Gdje se traži mala masa i otpornost na torziju, ova tehnologija ima primat.

Cjelokupan opis *setupa* potrajao bi iako je sastavljanje gramofona krajnje jednostavno i intuitivno, te ću stoga samo naglasiti da je gramofon ipak zaslužio bolju zvučnicu od one ponudene, koju, razumljivo, neću spominjati te kvariti cjelokupan dojam koji je ova češka ljepotica ostavila u mojoj sobi, u sklopu mog sistema. Uz malo strpljenja i finog alata, mjerenja gazne sile, gramofon je bio ugodan i spreman nositi se s glazbenim materijalom...

...SLUŠNOG TESTA

Birani su glazbeni materijali koji će pružiti što više glazbenih informacija. Tako su prvi na red došli Dvorakovi planetarno poznati "Plesovi", op. 72. (DGG 2530 593) kao odličan odabir, iako ima i boljih izvedbi, iz više razloga. Prvenstveno stoga što je zvuk te kuće opće poznat i zanimalo me kako će se Devetka s njim nositi. Nadalje, isto djelo imam i u digitalnom obliku, zanimala me i Kubelnikova izvedba sa Simfonijskim orkestrom iz Bayerna i Bavorskim radijskim simfonijskim orkestrom nakon odlične edicije Mahlerovih simfonija. Odgovor na prvi upit nametnuo se sam po sebi već s prvim promjenama tlaka što ga u prostor širiše membrane Platinuma navodne crnim brazdamama. Odmah mogu bezrezervno izjaviti: "S ovom Devetkom možete slušati sve ploče!". Štoviše, ovaj gramofon kao da je napravljen za najveći izbor ploča koji vam je dostupan. Topao i ugodan zvuk umiruje i lišava vas svake nervoze koje možda niste niti svjesni s digitalijom. Istina, ne može se usporediti s ozbiljnim cedjećem, manjka mu detalja i

argumenata za to, ali svojim ujednačenim i smirenim iskazom s onom karakterističnom analognom patinom u zvuku nadoknađuje svoju inferiornost u audiofilskom zvuku. Zvuk Devetkom je umirujući, hipnotički može podariti sreću i posvemašnji užitek u glazbi. Prostornost i separiranost instrumenata također postaju za dobrim digitalnim reproduktorom, a za vrhunskom analogijom da i ne govorim, ali opet, Devetka ima lijek i za to. Čemu se uznemirivati kad je simbioza cijelog orkestra poput filigranskog rada, bez cjepljanja i separiranja. Ne treba zaboraviti ni dvije činjenice koje idu u prilog ovome češkom uratku. Njegova cijena, zapravo cijelog *setupa*, tek je na razini prosječnog plejera, a osim toga, Devetka je tu prvenstveno za užitek u glazbi bez suvišnih opterećivanja o vrhunskoj kvaliteti ploča. Ipak, pružio sam joj priliku i s boljim *softwareom*. "Das Rheingold" Richarda Wagnera s Bečkom filharmonijom pod ravnanjem Georga Soltija s izvrsnom Deccainom snimkom (6.35250 DY) bio je savršen izbor. Direktni metalni mastering i Teldekova kvaliteta učinili su svoje tako da ni loša zvučnica nije mogla biti prepreka za dobar zvuk. Luksuzno izdanje je upravo tako i zvučalo i ipak pokazalo da ni Devetka nije imuna na neprijepornu kvalitetu. Ugodena za uličnu borbu po *second-hand* shopovima, Devetka se odlično snašla i s tim izvanserijskim materijalom. Pozornica je odmah zaživjela nekim novim životom. Najviše se dobilo na prostornosti i snažnijem iskazu pojedinog instrumenta, timbralnoj eksplicaciji boja gudača i puhača. Nakon ovakve delicije, vratio sam se *street faithu* s dugom Devetkom. Ruske

Melodijine ploče, sunarodnjakinje sa Supraphonovim logom, pokoji Erato, prastara etiketa za Telefunken bili su stalni saborci ove dobre Devetka na mom malom zvučnom frontu. Izdvojio bih austrijski Preiser Records i Haydnove "Kvartete" (FK 50129) kao drugi dio DNK nosioca Pro-Jecta. Das Wiener Konzerthausquartett i Devetka kao da su stvoreni jedno za drugo. Favorit Klassik – favorit phono. Nadopunjavanje prve i druge violine bilo je prirodno i tek je ponekad ostala dvojbica oko viole, koja je timbralno znala zazvučati slično violončelu, dok je drugi put htjela stati u odijelo violine. Devetka nije masovni uništavač, više joj leže komorne izvedbe nego veliki orkestri kad se izraženije zatvori. Poruka je jasna: nema loših ploča! Ima samo loše dizajniranih gramofona, a to svakako nije ovaj.

SCORE

Najgora je kombinacija kad uređaj trči za boljim zvukom i dva puta višom klasom od one kojoj pripada. Devetka ima mana, ali je velik dio njih prekrila djelomičnom zatvorenošću i muzikalnošću. Pošteno! Ono što ne znam, to me ne može ni boljeti. Poštena je i cijena. Cijeli *setup*, sve što vam je potrebno da biste uživali u glazbi analogno dolazi za 6.000 kuna! Pošten je i vizualni dojam što ga ostavlja ovaj gramofon. Ako to nije pošteno, najpoštenije će biti da uzmete neku ploču pod mišku ili jednostavno na putu do Mesničke ili Gajeve kupite pokoji rabljenu ploču od 1 do 10 kuna i poslušate ovu ugladenu i glasnju, ali nipošto praskavu Devetku. Možda otkrijete u Devetki mazni uređaj od devet života.